

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی

اردبیل

شبکه بهداشت و درمان مشگین شهر

بیمارستان ولیعصر (عج) مشگین شهر

بخش اورژانس

عنوان: مسمومیت دارویی

تهیه کننده: زهرا سید صادقی

تنظیم: دفتر بهبود کیفیت

1396

-در موارد مسمومیت با مواد سوزاننده در اطفال دستهای آنها را بشویید تا در نتیجه تماس آنها با چشم عوارض چشمی ایجاد نشود.
-در مسمومیت با تریاک ، در صورت امکان شستشوی معده با آب و یا مصرف خوراکی ذغال فعال شده ویا مسهل(ترکیب شیر و ماست)
-در مسمومیت با حشره کش ها از آتروپین (پادزهر) استفاده شود
-در مسمومیت با نفتالین فرد را وادار به استفراغ کرده و به او مایعات فراوان و سفیده تخم مرغ داده شود.

پیشگیری از مسمومیت ها

- در مسمومیت های غذایی : رعایت اصول بهداشت فردی و عدم استفاده از غذاهای بین راهی و آلوده و استفاده از ظروف یکبار مصرف در مسافرتها و عدم مصرف غذاهایی که در خارج از یخچال نگهداری می شوند.
- در مسمومیت های دارویی و مواد اسیدی و بازی : این مواد را دور از دسترس اطفال قرار دهید.
- هرگز از تریاک جهت تسکین درد و به عنوان خواب آور استفاده نکنید.
- هنگام کار با سموم کشاورزی و ... از دستکش استفاده کنید.

نخستین اقدامهای ضروری در مسمومیت هایی که از راه دهان

صورت می گیرد :

- 1 - توجه به راه تنفسی ، وضعیت تنفسی و گردش خون و در صورت لزوم انجام اقدامات احیاء
- 2 - فرد مسموم را در وضعیت مناسب ، هوای آزاد قرار داده گرم نموده و وادار به استراحت و آرامش نمایید
- 3 - در افراد خواب آلود و یا غیر هوشیار از ورود مواد غذایی و ترشحات به درون راههای تنفسی جلوگیری کنید
- 4 - به فرد مسموم مایعات فراوان ، شیر ، ماست ، آلبیمو و ... بدهید
- 5 - فرد مسموم را وادار به استفراغ نمایید . اگر مواد سمی در 30 تا 60 دقیقه اخیر خورده شده به عنوان یک قانون محتویات معده او را خالی کنید (استفراغ یا شستشوی معده)
- 6 - بهترین راه تحریک استفراغ استفاده از شربت اپیکا است در بچه ها یک قاشق مربا خوری در یک لیوان آب و در بزرگسالان دو قاشق مربا خوری در یک لیوان آب ریخته و به مسموم داده شود . اگر دسترسی به شربت اپیکا ندارید ، به شخص مسموم چند لیوان آب گرم داده و با استفاده از انگشت یا قاشق ته گلوی او را تحریک نمایید.

نکته : به مسمومین به صورت همزمان شربت اپیکا و شیر داده نشود.

نکته : وادار کردن مسموم به استفراغ در موارد زیر ممنوع است:

- مسمومیت با نفت و مشتقات آن
 - مسمومیت با مواد اسیدی و قلیایی
 - اختلال در سطح هوشیاری مسمومین
 - بروز تشنج (مثل مسمومیت با سم استریگنین)
 - در سه ماهه آخر حاملگی
- در صورت وجود علائم شوک ، درمانهای خاص آن صورت بگیرد
-در مسمومیت با محلولهای اسیدی ، به آنها شیر ، روغن زیتون ، محلول جوش شیرین و سفیده تخم مرغ بدهید.
-در صورت لزوم به مسمومین اکسیژن کافی داده شود.

تعریف مسمومیت:

هر ماده ای که پس از ورود به بدن قادر به مختل نمودن سلامت یا از بین رفتن زندگی شود زهر یا سم نامیده می شود. به دنبال ورود مواد سمی (مایع ، جامد ، گاز) اختلال در کارکرد دستگاه های مختلف بدن ایجاد می شود.

علت مسمومیت :

اغلب مسمومیت ها به دلیل بی احتیاطی و به صورت اتفاقی است ولی گاهی به قصد خودکشی اتفاق می افتند. از علل مسمومیت ها می توان مسمومیتهای غذایی ، مسمومیت با اسید و باز قوی ، مسمومیت قارچی ، مسمومیت با تریاک ، مسمومیت دارویی (خواب آورها و ...) نفتالین ، سیانور ، نفت و بنزین ، حشره کشها و ... را نام برد.

راه های ورود سم به بدن :

□ از راه دهان : مانند خوردن داروها ، قارچهای سمی ، تریاک ، نفت ، مواد حشره کش ، نفتالین و غذاهای فاسد
□ از راه شش ها : مانند استنشاق گازهای سمی مثل مونو اکسید کربن ، حشره کش ها و ...

□ از راه پوست : مثل مسمومیت با حشره کش های کلر دار

□ از راه عروق بدن : مانند گاز گرفتن ، نیش حشرات و تزریق

علائم عمومی مسمومیت ها

- 1) علائم گوارشی : مثل تهوع و استفراغ ، اسهال و شکم درد
- 2) علائم عمومی : مثل سردرد ، بی حالی و ضعف
- 3) علائم عصبی : مثل تشنج ، هذیان و اختلال هوشیاری
- 4) علائم خفگی : مثل کبودی صورت و لبها و اشکال در تنفس
- 5) علائم سوختگی : مثل سوختگی مخاط دهان و زبان
- 6) علائم بینایی : مثل اشک ریزش فراوان ، تاری دید

انواع مسمومیت:

مسمومیت با تریاک :

این نوع مسمومیت به قصد خودکشی و یا مصرف به عنوان مسکن و خواب آور (در افراد نا آگاه) و یا به قصد کشتن در افراد مسن و از کار افتاده (توسط اطرفیان) ایجاد می شود. مصرف 1 تا 2 گرم تریاک می تواند انسان را به هلاکت برساند. علائم مسمومیت در بیمار مسموم پس از طی یک ساعت از مصرف آن آغاز می شود. در افراد ضعیف و کودکان علائم مسمومیت زودتر ظاهر می شود.

علائم آن عبارتند از :

تهوع ، استفراغ ، سرگیجه ، ضعف شدید ، عرق سرد ، خشک شدن دهان ، تنگی مردمک چشم ، خارش در صورت و بینی و حساسیت پوستی ، احساس گرما (فرد مسموم بی اختیار لباسها خود را در می آورد) ، خواب آلودگی ، اختلال در هوشیاری و بی نظمی در تنفس ، استنشام بوی تریاک از دهان

مسمومیت غذایی

مسمومیت غذایی بیشتر در اثر خوردن اغذیه فاسد (مانده و آلوده) بخصوص در فصل تابستان ایجاد می شود. غذاهایی مثل گوشت ، کنسرو ، تخم مرغ ، ماهی ، شیر ، خامه ، پنیر و ... بیشتر از بقیه احتمال آلودگی و فساد داشته و جزو علل شایع مسمومیت غذایی هستند. مسمومیت های غذایی در اثر فعالیت میکروبها از جمله سالمونلا ها ، استافیلوکوک ها ، استرپتوکوک ها و ... ایجاد می شوند این میکروب ها ماده سمی ترشح می کنند. و این سموم سبب بروز علائم می شود که علائم آن عبارتند از : اسهال ، استفراغ ، شکم درد ، تب ، ضعف ، سرگیجه ، سردرد ، و ... که معمولا 3 تا 10 ساعت پس از مصرف غذای فاسد ایجاد می شوند.

مسمومیت با مشروبات الکلی

این مسمومیت در اثر افراط در نوشیدن الکل پیش می آید و علائم آن عبارتند از :

تهوع ، استفراغ ، افت درجه حرارت بدن ، استنشام بوی الکل از دهان ، گشادی مردمک ها ، برافروختگی صورت ، قرمزی چشم و خواب آلودگی می باشد.

مسمومیت در اثر خوردن حشره کش های نباتی (مثل

پاراپتون)

از این مواد سمی در سمپاشی درختان میوه استفاده می شود. مسمومیت با آن پس از چند دقیقه ظاهر می شود. فرد مسموم به دنبال مصرف میوه آلوده به سم سریعاً دچار سرگیجه ، تهوع ، استفراغ ، عرق سرد ، افزایش و ترشح اشک ، لرزش عضلانی ، اختلال تعادل و اختلال دید می شود.

مسمومیت با قارچ ها

بیش از 5000 نوع قارچ وجود دارد که فقط 100 نوع آن سمی هستند. قارچهایی که دو برآمدگی در سطح ساقه آنهاست سمی تلقی می شوند. اگر اطلاع کافی در مورد قارچها ندارید همه قارچها را سمی فرض کرده و از خوردن آن پرهیز کنید.

مسمومیت های دارویی

در اثر استعمال دارو به صورت خوراکی ، تزریقی و یا تنفسی ایجاد می شود. در بسیاری موارد مصرف دارو به صورت خودسرانه و بدون نظر پزشک صورت می گیرد. بیشترین مسمومیت دارویی به دلیل مصرف داروهای آرام بخش ، خواب آور ، مواد مخدر و یا مسکن ایجاد می شود. داروهای خواب آور در دسترس خانمها بوده و گاهی جهت جلب توجه و یا خودکشی اقدام به بلع مقادیر زیاد دارو می نمایند.

مسمومیت با اسیدها و بازهای قوی

از مواد بازی (قلیایی) می توان آب ژوال ، آمونیاک و محلولهای سفید کننده لباسها و از مواد اسیدی ، اسید سولفوریک را نام برد.